

Anczman Ágnes Mária

A felsőoktatási kollégium, valamint a kollégista lét hatása az egyetemista hallgatókra – empirikus vizsgálat a Szegedi Tudományegyetem Károlyi Mihály Kollégiumában

A kollégiumokról, kollégista fiatalokról szóló kutatások

A felsőoktatásban tanuló hallgatók életminőségét és tanulmányi előmenetelét számos környezeti és társadalmi tényező befolyásolja. Ezen tényezők között kiemelkedő szerepe van a lakhatási formának a hallgatók életében, különös tekintettel azokra a hallgatókra, akik távol élnek az egyetemüktől. A kollégium nem csupán egy lakhatási lehetőség számukra, hanem egy komplex társas és tanulási környezet is, amely sajátos módon járulhat hozzá a hallgatók személyes és szakmai fejlődéséhez (Gábor 2006, Jancsák et.al. 2011, Jancsák 2015:8-9). A kollégiumban eltöltött idő során a kollégista hallgatók új kapcsolatokra tesznek szert, alkalmazkodnak a közösségi együttélés szabályaihoz, valamint különböző szociális és tanulmányi kihívásokkal szembesülnek, melyek mind hatással lehetnek a fejlődésükre.

A kollégiumi környezet potenciálisan támogató szerepét számos hazai és nemzetközi kutatás is alátámasztja. Araujo és Murray (2010) vizsgálatai szerint a kollégiumban élő hallgatók tanulmányi teljesítése gyakran magasabb, mint a nem kollégiumi társaiké. Ennek oka, hogy a strukturált közeg elősegíti a tanulási fegyelmet, valamint a közösségi támogatás csökkenti az elszigeteltséget. Hasonló eredményeket kapott Radder és Han (2011), akik a kollégiumi infrastruktúra és a közösségi tanulás ösztönző hatását hangsúlyozták. Flowers (2004) afroamerikai hallgatókon végzett kutatásai alapján a kollégiumi lét hozzájárul az interperszonális készségek fejlődéséhez, a társas kapcsolatok elmélyítéséhez, valamint a multikulturális érzékenység kialakulásához. Najib és munkatársai (2012) és Pike és Kuh (2005) eredményei rámutatnak, hogy a kollégiumi élet során kialakuló kapcsolati hálók, támogató közösségek és informális tanulási lehetőségek jelentős szerepet játszanak a hallgatók érzelmi jólétében és a tanulmányi elkötelezettségében.

Hazai kutatások terén Pataki (2018) és Zeleny és munkatársai (2021) is szintén kiemelték a kollégiumok szerepét a hallgatói lemorzsolódás csökkentésében és a tanulmányi teljesítmény fenntartásában. Ugyanakkor ezek a kutatások elsősorban a tanulmányi mutatókra fókuszáltak, miközben a kollégiumi élet személyiségformáló és közösségépítő hatásai kevésbé kerültek előtérbe.

A kollégiumi lét a tanulmányi és szociális előnyökön túl, a közösség és az erős összetartozás érzését teremti meg. A kollégiumok strukturált környezete és a tervezett programok pozitívan hatnak a hallgatók jólétéhez és elősegítenek olyan érzéseket (például: bajtársiasság), melyeket más körülmények között nem feltétlenül tapasztalnának meg. Az ilyen közösségi érzés kiemelten fontos azoknak a fiataloknak az életében, akik a felsőoktatásba való belépés időszakában vannak, ilyenkor a legjelentősebb tulajdonság, amit alkalmaznak és fejlesztenek az alkalmazkodóképességük a jelentkező kihívásokkal szemben (Matić, 2021).

A jelen kutatás célja annak feltárása, hogy a kollégiumi lét milyen hatással van az egyetemi hallgatók életének különböző területeire. A vizsgálat középpontjában a tanulmányi eredményesség, a szociális készségek fejlődése, a közösségi részvétel, valamint a társas kapcsolatok alakulása áll. A kutatás külön figyelmet fordít arra, hogy a kollégiumi élettér milyen módon befolyásolja a hallgatók személyes és szakmai fejlődését, valamint, hogy az ott elsajátított készségek milyen mértékben hasznosíthatók az élet más területein.

A kutatás célkitűzései az alábbiak voltak:

- Annak feltérképezése, hogy a kollégium milyen környezeti és infrastrukturális tényezőkkel járul hozzá a hallgatók tanulmányi előrehaladásához.
- A szociális készségek (pl. együttműködés, empátia, kompromisszumképesség) fejlesztésének vizsgálata a kollégiumi közegben.
- A kollégium által nyújtott közösségi tér és programkínálat hatásának feltárása a hallgatók közösségi részvételére és aktivitására.
- A kollégiumi lét során megszerzett értékek és készségek más életterületeken történő kamatoztathatóságának vizsgálata.
- A kollégiumi környezet társas kapcsolatok – barátságok és párkapcsolatok – kialakulására gyakorolt hatásának elemzése.

A kutatás során a következő hipotéziseket fogalmaztam meg:

H1: A kollégium hozzájárul a hallgatók tanulmányi eredményességéhez.

A tanulmányi eredményességet képzési időn belüli diplomaszerzéssel és az átsorolási határ feletti tanulmányi átlaggal operacionalizálom. A kollégiumi reziliencia, vagyis a tanulást segítő tényezők megléte – például internet, könyvtár, tanulószoba, mentorprogram – ebben kulcsfontosságú szerepet játszhat.

H2: A kollégium, mint lakhatási forma és élettér, pozitívan hat a szociális készségek fejlődésére, amelyeket a későbbi életükben is tudnak kamatoztatni.

A szociális készségeket – például együttműködés, türelem, tolerancia, önzetlenség – olyan megszerezhető képességeknek tekintem, amelyeket tanulással és gyakorlással lehet elsajátítani, és a kollégiumi lét e fejlődési folyamatot elősegítheti. (E kérdés megválaszolásához kvalitatív, interjú adatfelvételt is alkalmazok, amely a hallgatók önreflexiójára és tapasztalataira épít.)

H3: A kollégiumi lét elősegíti az aktívabb közösségi részvételt és segít a kapcsolatépítésben.

A kollégiumi közösségi terek (pl. konyha, közösségi helyiség, edzőterem) és szervezett programok (pl. társasozás, sportesemények, közös bulik) hozzájárulhatnak a közösségi aktivitás növekedéséhez, ami többek között a programokon való részvételben, szervezésben, illetve kezdeményezésben nyilvánulhat meg.

A kérdőív és az interjúk célja, hogy választ adjanak arra, milyen irányban és módon hat a kollégiumi közeg a hallgatók magánéletére.

Alkalmazott módszertan és a kutatás paraméterei

A kutatás eredményessége érdekében mixed methods módszertant alkalmaztam, amely egyesíti a kvalitatív és kvantitatív kutatást előnyeit. A két módszer lehetővé tette a téma mélyebb megértését és a válaszadók tapasztalatainak a feltárását az anonimitás maszkja alatt. A kutatási módszerek kombinált használata a társadalomtudományi kutatásokban széles körben ismert és alkalmazott a kutatók által. Hiszen segít a kutatónak az

alkalmazott módszereik korlátait egyensúlyozni. Mindemellett átfogóbb képet tud nyújtani a vizsgált jelenségről (Babbie, 2008).

A kutatás kizárólag a Szegedi Tudományegyetem legnagyobb kollégiumában, a Károlyi Mihály Kollégium lakóinak és volt hallgatóinak körében zajlott, kérdőíves és interjú adatfelvétel formájában. A kutatás minden résztvevője önkéntesen és anonim módon vett részt az adatgyűjtésben. A kérdőíves adatfelvétel során semmilyen azonosításra alkalmas személyes adatot nem gyűjtöttem, az interjúk során az alanyok szóbeli beleegyezésüket adták a rögzítéshez.

Kvantitatív adatfelvétel:

A kvantitatív kutatások közül másodelemzés módszerét már az elején kizártam, hiszen nem találtam egyetlen adatbázist vagy kutatást sem, ami azokra a kérdésekre adott volna választ, melyekre én kíváncsi voltam. Részben hasonló kutatásokat találtam ugyan, melyek példaként és útmutatóként segítettek a munkámat. Ezeknek köszönhetően döntöttem végül egy saját (online) kérdőív elkészítése mellett.

A kérdőíves felmérés lehetővé tette számomra a válaszadók nagyobb számú részvételét, a változók közötti kapcsolatok vizsgálatát. A kérdőívek előnyei közé tartozik még az időhatékonyságuk (rövid időn belül nagyobb adat mennyiség gyűjthető be); gazdaságosságuk (többnyire olcsóbbak például az online kérdőívek, mint a személyes adatfelvételek); ami kíváltképp fontos szempont volt a rendelkezésemre álló idő és erőforrások tekintetében. Mindemellett biztosítja a reprezentatív adatok gyűjtését, ami elengedhetetlen a társadalomtudományi kutatások szempontjából. Mindezek mellett a biztosított anonimitás, lehetővé teszi a nagyobb válaszadói arányt és őszinteséget, nem úgy, mint egy személyes lekérdezés során.

A kérdőíves kutatás során kényelmi mintavételt alkalmaztam, melyhez a szegedi Károlyi Mihály Kollégiumában élő egyetemista hallgatók alkották a vizsgálati csoportot. A kérdőívet a kollégiumban élők körében online formában terjesztettem, minthogy maga a kérdőív is online formában készült a LimeSurvey nevű online felmérés készítő webalkalmazással. A kérdőív linkjét a kollégium központi nagy Facebook csoportjába egy felkérőüzenetet tartalmazó posztban tettem közzé, melyben leírtam a kutatásom célját, hogy a kitöltéseknél biztosítottam az anonimitást és

az önkéntes válaszadást. A tényleges sikeresség érdekében, hogy legyen a remélt kitöltés szám (megközelítőleg 200), több általam ismert szintképviselőt is megkerestem szintén online, hogy a saját szintjük külön Facebook vagy Messenger csoportjába tegyék közzé a megosztott linket.

Kiemelendő, hogy a kényelmi mintavétel nem jelent reprezentativitást a teljes magyar felsőoktatási kollégista populációra, ámde lehetőséget nyújt, hogy a témában információkat szerezzünk a vizsgált kollégiumban tapasztalható jelenségekről és a releváns változók közötti kapcsolatokról.

A kérdőívet 170 fő töltötte ki az adatgyűjtési időszak alatt (megközelítőleg 12 nap), azonban 21 kitöltés adatai teljes mértékben system missing-nek minősülnek. Tehát az összes érdemi válaszadó száma 149 fő volt. További system missing értékek mutathatóak ki bizonyos kérdéseknél, ami a kérdések válaszadási hajandóságnak a csökkenését is jelezhetik. Ezeket az eseteket figyelembe vettem az elemzés során. Az érintett kérdések esetében a hiányzó adatokat kihagytam az elemzésből. Az érdemi elemszámot mindig a kérdésre beérkezett érvényes válaszok alapján határoztam meg. Az elemzéshez az SPSS nevű statisztikai programot használtam. A hipotézis vizsgálat során alkalmazott módszerek közé tartozott a χ^2 -próba, a páros t-próba és a Wilcoxon- próba. Az egyes változók közötti kapcsolatokat szignifikanciaszint ($p < 0,05$) alapján értékeltem.

A kérdőív felépítése és tartalma

A kérdőív 46 kérdésből állt össze, melyeket 6 részre tudtam felosztani. Az érdemi kérdések egy részének ötleteként szolgált két korábbi munka: a „Kollégisták SZTE 2011” című kutatás kérdőíve, melyet Dr. habil Jancsák Csaba és kutatótársai (2011) készítettek; valamint Gábor Kálmán Kollégisták a Felsőoktatásban (2004) című kutatásáról szóló 2006-ban megjelent kutatási jelentés. Ezen kutatások nélkül az én kérdőívem is sokkal információ szegényebb lett volna. A szerkezet további részei az alábbiak voltak:

- Demográfiai adatokra vonatkozó kérdések¹
- Anyagi helyzetre és ösztöndíjakra vonatkozó kérdések
- Kollégiumi infrastruktúrára vonatkozó kérdések
- Kollégista életre és programra vonatkozó kérdések
- Tanulmányi teljesítményre vonatkozó kérdések
- Záró kérdések²

A kérdések típusait tekintve, nagy részük 5 fokú Likert-skálás volt, néhány nyitott végű kérdés és néhány zártvégű kérdést (melyek: igen/nem, Likert-skála és rádiójelölös válasz opciók voltak) is tartalmazott a kérdőív.

Kvalitatív adatfelvétel:

A kvalitatív adatgyűjtési módszerek egyik alapvető célja, hogy a vizsgált jelenséget a válaszadók szemszögéből lássa és értse meg (például mély vagy strukturált interjúk által). Ezt a fajta kutatási stratégiát a társadalomtudományi irodalom is előszeretettel alkalmazza és támogatja. Hiszen a személyes tapasztalatokat, egyénileg kialakított és megítélt társadalmi valóságokat, csak ezek által lehet megismerni. Ezek által lehet a kutatott témának a komplexitását megérteni és értelmezni (Babbie, 2008).

Az interjú típusok közül a félig strukturált interjút tartottam a legmegfelelőbbnek a kutatási alanyok tekintetében. Hiszen egy előre megírt kérdés sor biztosította a számomra fontos adatok megszerzését, és a témakörön belül maradást, de lehetőséget is nyújtott közben a kérdezettek számára a kérdés vagy téma szabad, befolyásmentes kifejtésére. A kutatásomhoz 10 interjút készítettem volt kollégiumi lakókkal. Habár az interjúk száma nem mutat nagy mintás adatfelvételt, ennél a módszernél a minőségibb válaszok elérésére törekedtem, a különböző perspektívák és egyéni megélések feltárása által.

¹ A kérdőív elején megjelenő: Milyen messze van az állandó lakóhelyed a kollégiumtól? kérdésre a válasz km tartományokat az SZTE EHÖK hivatalos oldalán fent levő Kollégiumi jelentkezés nevű dokumentum pontrendszere alapján határoztam meg. (<http://new.sztehap.hu/szabalyzatok/>)

² Ide tartoztak azon kérdések, melyek vagy nem tudtak egyik korábbi kategóriába bekerülni, vagy a kutatás szempontjából nem számítottak relevánsnak, csak a személyes kíváncsiságomat szerettem volna kielégíteni az itt kapott válaszokkal.

A mintavétel során célzott mintavételt alkalmaztam, mivel pontosan tudtam milyen paraméterek alapján szeretném kiválasztani a leendő válaszadókat. A kérdezettek kijelölésénél az alábbi szempontokat tartottam relevánsnak a kutatás érdekében:

- A Szegedi Tudományegyetem Károlyi Mihály Kollégiumának volt hallgatója/lakója legyen.
- Már ne legyen az egyetem aktív hallgatói jogviszonyával rendelkező személye³.
- A kollégiumi szerepvállalás szempontjából törekedtem, olyan embereket találni, akik aktív tagjai voltak és olyanokat is, akik inkább visszafogottabb tagjai voltak a közösségnek.
- Demográfiai jellemzők esetében a mintavétel során figyelmet fordítottam:
 - a nemek arányának a kiegyenlítésére,
 - a válaszadók lehetőleg különböző korosztályokból kerüljenek ki.

Az alanyok kiválasztásánál a saját kollégiumi ismeretségeimre hagyatkoztam, valamint a megkérdezettek által a hólabda-módszert is alkalmaztam. Így sikerült több olyan személlyel is kapcsolatba lépni, akikkel csak a saját személyes ismeretégi köröm által nem lett volna lehetőségem. A felkérésem eredménye 10 sikeres interjú volt, akiket telefonos és internetes (közösségi média és e-mail) megkeresés által sikerült elérnem. A megkeresett személyek a felkeresés és felkérés folyamata során is pozitív hozzáállásúnak és segítőkésznek bizonyultak. Ez az állapot az interjúk során is érezhető volt.

Az interjúk offline (személyesen) és online térben is zajlottak. A személyes interjú helyszíne a kérdezett lakása volt, mivel számára az volt a legegyszerűbb megoldás. Azonban az alanyok nagy részét csak online térben tudtam lekérdezni, ennek eszközeként a Google Meet nevű oldalt használtam.

³ Az alanyok diplomával vagy egyéb felsőoktatásban megszerezhető hivatalos oklevéllel való rendelkezése nem volt főszempont, csupán bizonyos kérdések felmerülése és megválaszolása esetén játszott szerepet az alábbi kutatási munkában.

Az interjúk menete és tematikája

Az interjúkat egy előre összeállított kérdéssor, interjúvázlat alapján készítettem. A vázlat 21 fő kérdést tartalmazott, melyeknek negyede tartalmazott valamilyen alkérdést a pontosabb válaszok elérése miatt.

Az interjúvázlat három fő téma köré csoportosult:

- Beilleszkedésre – kollégiumi létre vonatkozó kérdések
- Kapcsolatok és társas készségekre vonatkozó kérdések
- Tanulmányi hozzáadott értékekre vonatkozó kérdések

Mivel az interjú kérdéseimet előzetesen nem bocsátottam a kérdeztettek rendelkezésére, így az interjúk során figyelmet fordítottam arra, hogy minden kérdésnél megfelelő mennyiségű idő álljon rendelkezésükre, mind gondolkodás, mind válaszadás szempontjából. Továbbá törekedtem arra, hogy minél szabadabban kifejtthessék a mondanivalójukat és ne érezzék magukat időhöz kötve. Az interjúk átlagosan 13 percig tartottak.

Az interjúm módszertani követelményeiről előzetesen és közvetlen az interjú felvétele előtt/elején tájékoztattam az alanyokat, hogy a későbbiekben ne legyenek problémák. Az interjúk anonim módon és teljes mértékben önkéntes alapon zajlottak. Fenntartottam az alanyok számára a válaszmegtagadás lehetőségét is, arra az esetre, ha a kérdés érzékeny, sértő vagy más okból kifogásolható lett volna számukra⁴. Az interjúkat előzetes beleegyezés alapján minden esetben rögzítettem, a későbbi visszahallgathatóság és elemzés érdekében.

Eredmények

Kvantitatív elemzés eredményei

H1: A kollégium hozzájárul a tanulmányi eredményességhez.

A tanulmányi eredményesség szempontjából vizsgált tényezők kedvező képet mutatnak:

Tanulást segítő infrastruktúra:

- **Internet elérhetőség:** 95,2% szerint elérhető számukra.
- **Tanulószo:** 97,1% szerint van tanulószo.
- **Könyvtár:** 86,5% szerint van könyvtár.

⁴ Szerencsére egyik eset sem állt fent az interjúk során.

Ezen infrastruktúrák közül **néhánnyal nem rendelkezik** a kollégium az adatok alapján. Azonban a hallgatók **hasznosnak tartanak, ha volna: korrepetálási program** (49%), **mentorprogram** (33,7%) és **különböző szakkörök** (31,7%).

Ezeknek a kortárs segítő csoportoknak az intézményesített szervezése, szintén hozzájárulhatna a diákok tanulmányi eredményességéhez. Ezt a felvetést, azonban jelen kutatás nem vizsgálja, de érdemes lenne a későbbiekben újra megvizsgálni.

A válaszadási hajlandóságot tekintve, az érintett kérdések érdemi elemszáma: 101 és 104 fő között mozgott.

Képzési időn belüli végzés:

- A válaszadók 81,7%-a (67 fő) válaszolta azt, hogy időben fogja befejezni azt a képzést, melyben jelenleg is tanul. Ami statisztikailag alátámasztja a hipotézist.
- **Statisztikai kapcsolat a nemmel:** Érdekes módon a nemek között **szignifikáns különbség** ($p=0,028$, $\chi^2=4,805$)⁵ van a képzés időbeni elvégzésének tekintetében, melyben a nők aránya 64,2%, ezzel szemben a férfiak aránya csak 35,8%. Ezek alapján a nem is szerepet játszhat a képzés időbeni elvégzésében.

A válaszadási hajlandóságot tekintve, az érintett kérdés érdemi elemszáma: 82 fő volt.

A tanuláshoz szükséges infrastrukturális feltételek nagymértékben biztosítottak a kollégium által, és a hallgatók túlnyomó többsége pozitívan nyilatkozik a tanulmányi előrehaladásukról, tehát **a hipotézis megerősíthető**.

H2: A kollégium, mint lakhatási forma és élettér, pozitívan hat a szociális készségek fejlődésére, melyeket a későbbi életükben is tudnak kamatoztatni.

A hallgatók a szociális készségek magas szubjektív megítélése során ezeknek a fejlesztését tartják a kollégium feladatának (átlagokkal):

⁵ Khí négyzet próbával vizsgáltam.

- **Önállóság:** 4,36
- **Alkalmazkodóképesség:** 4,34
- **Kompromisszumkészség:** 4,25
- **Felelősségvállalás:** 4,23
- **Együttműködés:** 4,14
- **Konfliktus kezelés:** 4,13

A hallgatók a szociális készségek közül magas szubjektív megítélés alapján a következőkben vettek észre fejlődést magukon (átlagokkal):

- **Önállóság:** 4,20
- **Alkalmazkodókészség:** 4,10
- **Kapcsolatteremtő készség:** 3,93
- **Kompromisszumkészség:** 3,88
- **Tolerancia:** 3,84
- **Kommunikációs készség és az Együttműködés:** 3,76
- **Türelem:** 3,72
- **Felelősségvállalás:** 3,71

Páros t-próba (Paired Samples t-test) által vizsgáltam, hogy a válaszadók szerint mennyire feladta a kollégiumnak és az ő esetükben mennyire fejlesztette a felsorolt képességeket, készségeket.

A hallgatók több készségben esetében is kimutatható a **szignifikáns különbség** az elvárás (=kollégium feladata szerintük) és a tapasztalat (=a hallgatók tapasztalt fejlődése) között.

- **Empátia** ($p=0,001$)
- **Kompromisszumkészség** ($p=0,004$)
- **Tanulási technikák** ($p=0,000$)
- **Stresszkezelés** ($p=0,000$)

Ezekben a készségekben kimutatható, hogy **nagyobb elvárásaik** vannak **a kollégium felé**. Mivel a mostani értékelésük alapján nem fejlesztette őket annyira, mint ahogy azt várták.

Vannak olyan képességek, amelyekhez **a támasztott elvárás arányos volt a fejlesztéssel**, ezek között nincs szignifikáns különbség. Ezek a készségek a következők:

- **Türelem** ($p=0,818$)
- **Tolerancia** ($p=0,093$)
- **Kapcsolatteremtő képesség** ($p=0,162$)
- **Önállóság** ($p=0,292$)
- **Háztartási ismeretek** ($p=0,203$)

A válaszadási hajlandóságot tekintve, a két kérdés érdemi elemszáma: 103-105 fő között mozgott.

Megállapítható, hogy a kollégium támogatja a szociális készségek széles körét, de **nem minden esetben olyan jelentős mértékben, mint ahogy a hallgatók elvárják**. Különösen igaz azokra a készségekre, ahol a kollégium feladata és a fejlődés mértéke között szignifikáns szakadék van (tanulási technikák, stresszkezelés, empátia).

Említésre méltó, hogy a megkérdezettek **68,2%-a** (71/104 fő) jelölte (önbevallás alapján), hogy az itt **megszerzett és fejlesztett készségeket** a későbbiekben is **tudják majd kamatoztatni**.

Fontos kiemelni, hogy **a kutatás nem vizsgálta az eltérések mögött meghúzódó okokat**. Azok feltárása további kvalitatív vagy longitudinális vizsgálatokat igényelne a válaszadók körében.

A kollégium ténylegesen hozzájárul a szociális készségek fejlődéséhez, ám bizonyos készségek esetekben a hallgatói elvárások magasabbak, ez **részlegesen alátámasztja a hipotézisemet**.

H3: A kollégiumi lét közösségi élet aktív résztvevőjévé tesz, segíti a kapcsolatok építését.

A hallgatók közösségibbé válásához kapcsolódó tényezőket és kérdéseket vizsgáltam.

Közösségi ember lét⁶ (önbevallás alapján):

- **Wilcoxon-próba**: Szignifikáns különbség mutatható ki a kollégium előtti és utáni közösségi aktivitás megítélése között ($Z=-2,720$, $p=0,007$).

⁶ Közösségibb ember: aki szeret és aktívan részt vesz eseményeken, szeret társaságban lenni stb.

Ez azt jelzi, hogy a kollégium által aktívabb, közösségibb emberekké váltak a hallgatók, mint a kollégiumba való beköltözésük előtt.

Kollégiumi infrastrukturális elemek:

- A kollégisták szerint rendelkezik a kollégium a következőkkel:
 - sportolási lehetőség (60,2%),
 - közösségi helyiség (94,2%),
 - konyhával (100%),
 - mosási lehetőség (98,1%).

Ezen helyiségek biztosítása, előidézheti a hallgatók a közösségi aktivitását, valamint lehetőséget teremt a társaskapcsolatok kialakítására.

- A hallgatók szerint hasznos volna, ha a kollégium biztosítana:
 - menzát (62,9%-a),
 - önképzőköröket (48,5%),

Ha a kollégium biztosítaná a felsorolt tényezőket, az tovább fejleszthetné a közösséget és a hallgatók kompetenciáit (mind társas, mind személyes értelemben).

A válaszadási hajlandóságot tekintve, a kérdések érdemi elemszáma: 103-105 fő között mozgott.

Közösségi programok:

A legnépszerűbb események:

- Kocsmázások/bulizások (84,1%) (69/84)
- Hagyománnyá vált rendezvény (84%) (68/81)
- Ünnepek, időszakok közös ünneplése (67,5%) (56/83)
- Közös filmezések (65,9%) (54/82)

Az első két program esetében minimális az érdektelenség mértéke (12,2%; 8,6%).

A **hagyománnyá vált rendezvény** (N=81) esetében feltűnő nemi eltérés van:

- A nők 81,6 %-a (40/49) már részt vett hagyománnyá vált kollégiumi rendezvényen (a férfiak aránya 28 fő).

- Az interjúk alapján a hagyománnyá vált rendezvény a KOPAJ⁷-t jelenti, mely a Károlyi Mihály Kollégium legnagyobb saját szervezésű eseménye.

A **kocsmázások/bulizások** (N=82) esetében is feltűnő nemi eltérés figyelhető meg:

- A nők 86%-a (43/50) vett már részt ilyen eseményen, míg a férfiak csak 81,3%-a (26/32).

A **közös filmezések** (N=82) esetében is kirajzolódik a nemi eltérés:

- A nők 70%-a (35/50) vett már részt ilyen eseményen, míg a férfiaknak csak 59,4%-a (19/32).

A legnépszerűbb események után a **nők** érdeklődése a **kreatív események és a műveltségi versenyek** iránt magasabb, míg a **férfiak** esetében a jelentősebb érdeklődés a **sportesemények és a közös játék esték** esetében mutatkozik meg.

A szabadtéri programok (41,3%), a közös játék esték (35,8%) és a közös étkezések (25%) programokon jelentősebb mértékben szeretnének részt venni a válaszadók, mint korábban.

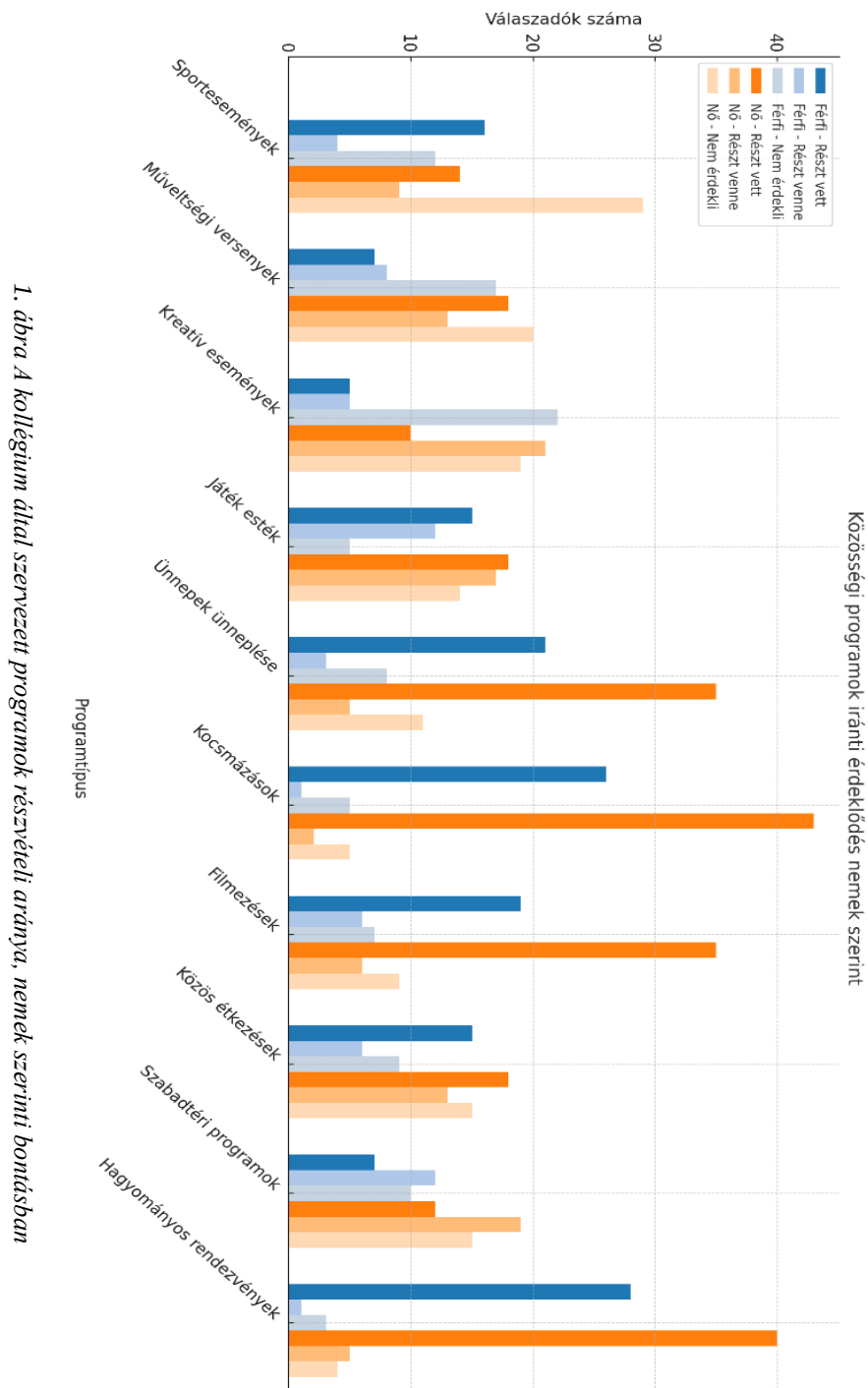
A közösségi terek és programok használata nem mutat szignifikáns nemi eltérést, de a **részvétel jelentős**.

Az adatok alapján a nemek közötti különbségek nem jelentősek, de a nők **enyhén aktívabbnak** tűnnek, és **nagyobb számban vesznek részt** vagy **terveznek részt venni** kollégiumi közösségi programokon.

A nők részvételi aránya kiemелendő, de a férfiak is mutatnak érdeklődést – ez **fontos_a közösségi integráció és a kapcsolati háló építése** szempontjából, mindazonáltal **a közösségi programokon való részvétel hozzájárulhat a szociális készségek** (például: kommunikáció, együttműködés és önállóság) **fejlődéséhez is**.

A válaszadási hajlandóságot tekintve, a két kérdés érdemi elemszáma: 75-84 fő között mozgott.

⁷ KOPAJ = Kollégiumi Pajkosságok, a kollégium több évtizedre visszanyúló hagyománnyá vált rendezvénye

1. ábra A kollégium által szervezett programok részvételi aránya, nemek szerinti bontásban

Kapcsolatok kialakulása:

A válaszadók 58,4%-a szerint **segítenek** a kollégium által szervezett programok **a barátságok, kapcsolatok kialakulásában**.

Barátok, ismerősök számát leíró statisztikával (Descriptive Statistics) vizsgáltam:

A válaszadók átlagosan 6,72 közeli baráttal rendelkeznek, közülük 2,73-at a kollégium által szereztek (N=88).

Az adatok alapján a válaszadók átlagosan 20,58 ismerőssel tartják a kapcsolatot, közülük 8,12-t a kollégiumban ismertek meg (N=86).

A válaszadási hajlandóságot tekintve, a két kérdés érdemi elemszáma: 86 és 88 fő volt.

Fontos megemlíteni azonban, hogy ennél a kérdésnél a kapott adatok között **jelentős a szórás mértéke**, ami arra enged következtetni, hogy **nagy egyéni eltérések vannak** a két változó között válaszolónként.

Az interjú adatok alapján (is), a kollégium a **társas kapcsolatokat** (barátságok, párkapcsolatok) is **támogatja**.

Az adatok alapján a kollégiumi élet erős gyújtópontja a közösségi részvételnek és társas kapcsolatok kialakulásának, ezáltal **megerősítve a hipotézisemet**.

Szófelhő elemzés:

A kérdőív egyik jelentős nyitott kérdésére (Szerinted mi a kollégium legnagyobb hozzáadott értéke a te egyetemi életedhez?) adott válaszok (és az interjúk válaszai) alapján összeállított szófelhő jól tükrözi azokat a kulcsfogalmakat, melyek a kollégista hallgatók számára a kollégiumi életet a legjobban határozzák meg. A válaszok között leggyakrabban megjelenő elemek:

- „Közösség”,
- „Kapcsolatok”,
- „Barátok”,
- „Létebiztonság”,
- „Társaság”,
- „Önállóság”.

H1: A kollégium hozzájárul a tanulmányi eredményességhez.

Habár a „tanulás” vagy a „tanulmányi eredményesség” kifejezések konkrétan nem jelennek meg. De az olyan szavak által, mint a „**létbiztonság**”, „**van hol aludnom**”, „**olcsó**”, „**spórolás**” következtethetünk arra, hogy a kollégium anyagi és létbiztonságot nyújt a bentlakói számára. Ez közvetett módon hozzájárulhat a hallgatók tanulmányi eredményeinek javulásához azáltal, hogy a csökkennek az anyagi gondok és a velük járó stressz, kiegyensúlyozottabb életmód kialakítását elősegítve.

A kvalitatív adatok alapján is megerősítést nyer a hipotézis, mivel a volt bentlakók tapasztalatai alapján a kollégiumi lakhatás levez bizonyos terheket a vállukról, biztonságot nyújt, ami hozzájárulhat az egyetemi eredményességhez.

H2: A kollégium, mint lakhatási forma és élettér, pozitívan hat a szociális készségek fejlődésére, melyeket a későbbi életükben is tudnak kamatoztatni.

A szófelhőben az alábbi kifejezések utalnak erre a hipotézisre:

- „**Önállóság**”
- „**Segítség**”
- „**Összetartás**”
- „**Társaság**”
- „**Multikulti**”

Ezek a fogalmak megmutatják, hogy a kollégista lét során fejlődik az **önmenedzsment**, az **interkulturális kommunikáció**, az **együttműködés** és a társas alkalmazkodás képességei. Melyek később az élet különböző aspektusaihoz kulcsfontosságú soft skilleket jelentenek.

A kvalitatív válaszok is **alátámasztják ezt a feltételezést**, a kollégium számukra nem csak lakhatást biztosít, hanem szociális készségek tanulási tereként is funkcionál. Melyeket az életük során többször is tudtak kamatoztatni.

H3: A kollégiumi lét közösségi élet aktív résztvevőjévé tesz, segíti a kapcsolatok építését.

A hipotézis a legerősebb megerősítést kapta a szófelhő szavait tekintve. A legjellemzőbb szavak:

- „Közösség”
- „Kapcsolatok”
- „Barátok”
- „Párválasztás”
- „Aktivitás”, „buli”

A válaszok egyértelműen utalnak rá, hogy a kollégium az egyetemi közösségi élet egyik legfontosabb színtere. Az interjú alanyok válaszai alapján, itt szövődnek értékes barátságok, szerelmek, ezek adják az egyetemen töltött évek egyik legnagyobb értékét.

A harmadik hipotézis nem csupán megerősítést nyert, hanem a válaszok között a leginkább kiemelkedő témaként jelenik meg.

2. ábra Szófelhő

Kvalitatív elemzés eredményei

Kutatásom során 10 interjút készítettem, ügyeltem a nemek eloszlására a készítés közben. Mivel az interjúim anonim módon készültek, így a továbbiakban a következőképpen fogok utalni az alanyokra:

- 34 éves férfi (8 évig kollégista)⁸
- 26 éves nő
- 26 éves férfi
- 28 éves férfi
- 24 éves nő
- 29 éves nő
- 34 éves férfi (10 évig kollégista)
- 53 éves nő
- 30 éves férfi
- 39 éves nő

H1: A kollégium hozzájárul a hallgatók tanulmányi eredményességéhez.

Több interjúalany is kihangsúlyozta, hogy a kollégium olyan környezetet biztosít a hallgatóknak, ami **elérhetővé teszi számukra a szükséges információkat, egy segítő közösséget, és az ott lakó felsőbb évesek tanulmányi segítség nyújtását**. Mindezek kiegészítik a formális oktatást és elősegítik a rejtett tanterv működését: korrepetálások tartása, jegyzetek megosztása és a vizsgára való közös felkészülések árán.

„...a koliban bármilyen jegyzetet, könyvet be lehetett szerezni másoktól...” (39 éves nő)

Ez az idézet megmutatja, hogy a kollégium nem csak egy lakóhely a kollégisták számára, hanem egy egyfajta **tudásmegosztó központ** is, ahol **alulról szerveződő rendszer** (például: jegyzetcsere, ZH vagy vizsgainformációk megosztása) által egészítik ki a formális tanulást.

„Tudtam felsőbb évesektől... segítséget kérni, ...meg kidolgozott feladatsorok ilyesmi” (30 éves férfi)

Ez a fajta **kortárs támogatás** úgymond mentorálás, egyáltalán nem intézményesített, mégis jól reprezentálja a **kollégiumi tudásmegosztó rendszer** működését. Ez kimondottan hasznos lehet az elsőéves és a gyengébben teljesítő hallgatók számára.

⁸ Mivel két 34 éves férfi is bekerült az interjú alanyok közé, így őket a kollégiumban töltött éveik alapján különböztettem meg.

Mindazonáltal többen is rámutattak, hogy ez a rendszer csak akkor tud jól működni és az egyén előnyévé válni, ha **meghúz bizonyos határokat** a tanulmányi eredményessége érdekében.

„Ha valaki tényleg úgy megy egyetemre, hogy ő most kajak try hardolja a diplomát, akkor azoknak még jó lehet, ...de alapból nagyon is tudja hátráltatni, ...a társaság vissza tudja fogni a tanulást.” (26 éves férfi)

Tehát a tanulmányi eredményesség nem automatikusan a kollégiumi létből adódik, hanem az ott élők tanulási motivációjából, önkontrolljukból és a közösségi kapcsolatokból származik.

H2: A kollégium, mint lakhatási forma és élettér, pozitívan hat a szociális készségek fejlődésére, melyeket a későbbi életükben is tudnak kamatoztatni.

Ez a hipotézis szinte az **összes interjúban hangsúlyosan megjelent**, gyakran **önreflexív módon**: az alanyok nem minden esetben magát a készséget nevezték meg, inkább a kollégiumban megélt interakciókat, konfliktusokat és alkalmazkodási helyzeteket nevezték meg olyan tapasztalatnak, mely a **személyiségük fejlődéséhez hozzájárult**.

„Sokkal nyitottabb vagyok, ...sokkal közvetlenebb vagyok az emberekkel – és ez mind a kollégiumnak köszönhető.” (39 éves nő)

A kijelentés nem csupán fejlődést tükröz vissza, hanem **identitásbeli változást** is jelent: a kollégiumi közeg elősegíti a zárkózottságból való kilépést. Ezt több alany megfogalmazása is igazolja:

„A kollégium... hozzá szocializált a többi emberhez.” (30 éves férfi)

„Toleránsabb lettem, ...jobban elfogadni az embereket olyannak, amilyenek, ...az ember látóköre ...kiteljesedett jobban.” (24 éves nő)

Kiemelendő, hogy a készség elsajátítás, **nem mindig tudatos vagy zökkenőmentes folyamat**:

„A volt szobatársam tartozott... és elloptam a laptop töltőjét.” (30 éves férfi)

Ez a konfliktuskezelési példa, nem éppen a hagyományos értelemben vett készségfejlesztést tükrözi vissza. De jól mutatja, hogy a kollégium is

tud olyan **konfliktusokkal teli helyzeteket generálni**, amelyekben a kollégisták **megtanulnak reagálni** rájuk, akár még saját hibáikból tanulva is.

H3: A kollégiumi lét elősegíti az aktívabb közösségi részvételt és segít a kapcsolatépítésben.

A közösségi részvétel és kapcsolatépítés aspektusa volt a **legmeghatározóbb és legpozitívabban** megélt tapasztalat az interjúalanyok között. A legtöbben a kollégiumot sokkal inkább **kapcsolati hálóként és szociális térként** értelmezték, mintsem egy egyszerű lakóhelyként.

„Sosem velük (=a szakos barátaimmal) buliztam, mindig csak a kollektívával. ...nekem ők voltak a barátaim.” (39 éves nő)

„A barátaim többsége a kollégiumi időkből van, ...a mai napig jóban vagyunk.” (34 éves férfi, 10 évig kollégista)

„Apát is a koliban ismertem meg.” (26 éves nő mondta az ölében ülő kisbabának)

„...a páromat is a kollégiumban ismertem meg.” (24 éves nő)

A kapcsolatok nem csak barátságokban jelentek meg, hanem **tartós érzelmi és párkapcsolati kötelékekben is**, amelyek erősebbnek bizonyultak, mint a szaktársi viszonyok. A **közösségi terek**, mint például a dohányzószoba, folyosóvégi fotelek, közös konyhák, akváriumok, különösen fontos szerepet játszanak ezen a téren.

„Mi egész este ott, abban a 6 fotelben ültünk, ...dumáltunk, ...iszogattunk, ...vacsoráztunk.” (39 éves nő)

A kollégiumi programok (például: Kopaj, kocsmatúrák, szintavatók, közös vacsorák) ösztönzik a kapcsolatokat.

„A közösség, hogy ...mindig volt valaki körülöttem, de mégis önállóan kellett megoldani mindent.” (24 éves nő)

Ez a kettősség – **az egyéni felelősségvállalás és a közösségi támogatás** – a kollégiumi élet sajátos paradoxona és pont ez teszi a kollégiumot fejlődési közeggé.

Diszkusszió

A kutatás eredményei megerősítették a három kiinduló hipotézist, valamint árnyalt képet adtak a kollégiumi lét egyetemi hallgatókra gyakorolt hatásairól. A tanulmányi, szociális és közösségi dimenziók értelmezése alapján a kollégium nem pusztán lakhatási lehetőség, hanem olyan komplex szociális tér, amely támogatja a hallgatók személyes és szakmai fejlődését.

A **tanulmányi eredményesség** vonatkozásában (**H1**) a kvantitatív adatok alapján a válaszadók több mint 80%-a úgy érzi, képes képzési időn belül befejezni a tanulmányait, amely részben a kollégium által biztosított tanulási infrastruktúrának – pl. tanulószoba, könyvtár, internet – tulajdonítható. Ez a megállapítás összhangban van Araujo és Murray (2010) kutatásával, mely szerint a kollégiumi környezet strukturáltabb tanulási feltételeket biztosít, ami hozzájárul a hallgatók előrehaladásához. A kvalitatív interjúk azt mutatták, hogy a kollégium informális tanulási terekkel is hozzájárul a tanulmányi sikerekhez (pl. jegyzetmegosztással, felsőbb évektől kapott segítséggel és közös vizsga felkészüléssel).

A második hipotézis (**H2**) szerint a kollégiumi lét kedvezően hat a **szociális készségek fejlődésére**. A megkérdezettek elsősorban az önállóság, alkalmazkodóképesség, kompromisszumkészség és felelősségvállalás területén érzékelték a legerősebb fejlődést. Ugyanakkor az empátia és a stresszkezelés esetében elvárt fejlődés és a valóságos tapasztalat között szignifikáns eltérés mutatkozott. Ez összhangban áll Pataki (2018) megállapításával, miszerint a kollégiumi közeg az alapvető társas készségek fejlesztését támogathatja, de nem helyettesíti a célzott pszichoeducációs támogatást. Az interjúk rávilágítottak arra, hogy a szociális fejlődés gyakran konfliktus helyzetek és spontán interakciókon keresztül történik, nem formális programok révén.

A harmadik hipotézis (**H3**) is megerősítést nyert, hiszen a **kollégiumi lét** a hallgatók közösségi aktivitását és kapcsolatépítését jelentősen ösztönzi. A Wilcoxon-próba statisztikailag is igazolta, hogy a hallgatók közösségi beállítódása pozitív irányba változott a kollégiumba való beköltözés után. Ez megerősíti Flowers (2004) eredményeit, aki kimutatta, hogy a kollégiumi környezet különösen fontos szerepet játszik a társas kapcsolatok kialakításában és közösségi integrációban. A válaszadók többsége a legfontosabb barátságait, sőt többen a párkapcsolatukat is a kollégiumi

évek alatt alakították ki. A szörfelhő-elemzés és az interjúk szerint a közös programok – mint a szintes programok (sörpong, filmezés, avató), KOPAJ, közös főzések – kulcsszerepet játszottak a társas kohézió kialakulásában.

Összeségében a kollégiumi élet multidimenzionális hatással bír. Amellett, hogy anyagi és infrastrukturális stabilitást nyújt, erősíti a hallgatók tanulmányi rezilienciáját, társas kompetenciáit és közösségi integrációját. Ugyanakkor a kutatás azt is megmutatta, hogy nem minden várakozás teljesül: a fontosabb pszichoszociális készségek – pl. empátia vagy stresszkezelés – fejlesztése célzottabb szakmai támogatást igényelne. Ezek az eredmények tükrözik Zeleny és munkatársai (2021) megállapításaival, akik szerint a kollégium rejtett tantervi hatásai komoly, de gyakran kiaknázatlan potenciált rejtenek.

A kutatás eredményeinek értelmezésekor szükséges figyelembe venni bizonyos módszertani korlátokat. A kvantitatív adatfelvétel nem reprezentatív mintán alapult, mivel kényelmi mintavétellel történt, így az eredmények nem általánosíthatóak a teljes magyarországi felsőoktatási hallgatói populációra. A vizsgálat kizárólag egyetlen kollégium – a Szegedi Tudományegyetem Károlyi Mihály Kollégiumának – hallgatóira terjedt ki, ezért az intézményi sajátosságok hatással lehetnek az eredményekre. A kérdőív önbevallásos jellegéből adódóan torzíthatja a válaszokat a társadalmi elvárásoknak való megfelelés, valamint az emlékezetük pontatlansága. A kvalitatív adatgyűjtés 10 interjúalanyra korlátozódott, így bár mélyebb betekintést engedett a személyes tapasztalatokba és megélésekbe, nem alkalmas szélesebb következtetések levonására. Mindemellett a mintában felülreprezentáltak voltak a női válaszadók, ami befolyásolhatta a nemi különbségekkel kapcsolatos eredményeket. Ezen korlátok ismerete elengedhetetlen a kutatás eredményeinek felelős alkalmazásához, továbbá hozzájárul a további vizsgálatok irányának kijelöléséhez.

Zárógondolatok és meglátások

A kutatás célja az volt, hogy feltárja milyen hatást gyakorol a kollégiumi lét az egyetemi hallgatók tanulmányi eredményességére, szociális készségeinek fejlődésére, valamint közösségi részvételére. A kvantitatív és kvalitatív módszerek alkalmazásával nyert eredmények alapján megállapítható, hogy a kollégiumi környezet mindhárom vizsgált dimenzióban pozitív hatást gyakorol a hallgatói életminőségre.

A tanulmányi előrehaladás szempontjából a kollégiumi infrastruktúra – kimondottan a tanulást segítő eszközök és kortárs tanulási lehetőségek – támogató közeget biztosít. A szociális készségek fejlődése elsősorban az önállóság, alkalmazkodóképesség és felelősségvállalás terén figyelhető meg, míg a közösségi részvétel és kapcsolatok alakulása egyértelműen a kollégiumi eseményekhez és közösségi terekhez köthető. A kollégiumi lét tehát nemcsak a tanulmányi eredmények szempontjából fontos, hanem a személyiségfejlődés, a társas kapcsolatok és a közösségi beágyazódás szempontjából is kiemelt jelentőségű.

A kutatás gyakorlati szempontból is hasznosítható: a kollégiumi szolgáltatások és programok fejlesztése érdekében érdemes célzottan támogatni a tanulócsoportokat, informális tanulási tereket és közösségépítő eseményeket. Továbbá szükség lenne olyan pszichológiai és mentálhigiénés támogatási formákra, amelyek a hallgatók stresszkezelését és érzelmi alkalmazkodóképességét segítik, különösen a kollégiumi élet szociális kihívásai közepette.

A kutatás korlátai – mint a nem reprezentatív minta, az intézményi szűkítés és az önbevalláson alapuló válaszadás – szükségessé teszik a további, szélesebb körű vizsgálatokat. Különösen hasznos lehet egy longitudinális kutatás, mely hosszabb időn keresztül követi a hallgatók fejlődését, valamint összehasonlító vizsgálatokat is érdemes lenne végezni különböző intézmények és kollégiumtípusok között.

Összeségében a kutatás megerősíti azt a tényt, hogy a kollégiumi lét komplex, többdimenziós hatással bír a felsőoktatásban tanulók életére. Valamint fontos szerepet játszik abban, hogy a hallgatók nemcsak szakmailag, hanem társas és közösségi szempontból is sikeresen integrálódnak az egyetemi környezetbe.

Irodalomjegyzék

Araujo, P., & Murray, J. (2010). *Estimating the effects of dormitory living on student performance*. SSRN Electronic Journal. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1555892> (Megtekintve: 2025. 04.10.)

Babbie, E. (2008). *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata* (Sík E. & Szabó A., Szerk.; 2., jav. kiad.). Budapest: Balassi Kiadó.

Flowers, L. (2004). Effects of living on campus on African American students' educational gains in college. *NASPA Journal*, 41(2), 277–293. <https://doi.org/10.2202/1949-6605.1334> (Megtekintve: 2025. 04.10.)

Gábor, K. (2006). *Kollégisták a felsőoktatásban*. Budapest: Felsőoktatási Kutatóintézet.

Jancsák, Cs., & kutatótársai. (2011). *Kollégisták SZTE 2011: Kutatási jelentés*. Szeged: Európai Ifjúsági Kutató-, Szervezetfejlesztő és Kommunikációs Központ. Elérhető: <https://docplayer.hu/6576658-Kollegistak-szte-2011-szeged-2012.html> (Megtekintve: 2025. 04.12.)

Jancsák, Csaba (2015): *So keres, SZKRSZ? A Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium felsőoktatási és munkaerő-piaci eredményességhez való hozzájárulása értékszociológiai megközelítésben*. Szeged: Belvedere Meridionale. <https://real.mtak.hu/79816/> (Megtekintve: 2025. 04.12.)

lexiq.hu (é.n.). Reziliencia, in Lexiq. <https://lexiq.hu/reziliencia> (Megtekintve: 2025.04.10.)

Matić, I. (2021). Sense of coherence and subjective well-being among adolescents – The potential impact of living in a dormitory compared to living with family. *Acta Clinica Croatica*, 60(4), 541–548. <https://doi.org/10.20471/acc.2021.60.04.10> (Megtekintve: 2025. 04.10.)

Najib, N., Yusof, N., & Sani, N. (2012). The effects of students' socio-physical backgrounds onto satisfaction with student housing facilities. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 62, 64–74. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.09.013> (Megtekintve: 2025. 04.11.)

Pataki, G. (2018b). A kocka el van vetve: közéleti víziók a Debreceni Egyetem kollégistái körében. In P. A. Tóth & A. Varga (Szerk.), *Campus-lét a Debreceni Egyetemen: ifjúság-szociológiai tanulmányok* (pp. 183-204). Debreceni Egyetemi Kiadó. <http://mek.oszk.hu/13900/13914/13914.pdf> (Megtekintve: 2025. 04.10.)

Pike, G., & Kuh, G. (2005). First- and second-generation college students: A comparison of their engagement and intellectual development. *The Journal of Higher Education*, 76(3), 276–300. <https://doi.org/10.1353/jhe.2005.0021> (Megtekintve: 2025. 04.11.)

Radder, L., & Han, X. (2011). Service quality of on-campus student housing: A South African experience. *International Business & Economics Research Journal (IBER)*, 8(11), 103–112. <https://doi.org/10.19030/iber.v8i11.3190> (Megtekintve: 2025. 04.12.)

SZTE EHÖK. (é.n.). *Kollégiumi jelentkezés* (1. sz. melléklet: 2.3. Lakóhely távolsága után adható pontok). <http://new.sztehap.hu/szabalyzatok/> (Megtekintve: 2025. 04.13.)

Zeleny, K., Molontay, R., & Szabó, M. (2021). A kollégiumi lét egyetemi teljesítményre gyakorolt hatásának vizsgálata. *Statistikai Szemle*, 99(1), 46–79.